

Vergaderjaar 1989–1990

21 032

Wijziging van de Wet individuele huursubsidie ter verbetering op onderdelen van de mogelijkheden tot een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de wet

Nr. 9

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 7 maart 1990

De ondergetekende heeft kennis genomen van het eindverslag van de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en zegt de leden dank voor de waardevolle opmerkingen met betrekking tot het wetsvoorstel. In deze nota naar aanleiding van het eindverslag hoopt hij zodanig op de gestelde vragen en geplaatste opmerkingen van de leden van de fracties van P.v.d.A. en D66 in te gaan, dat een vlotte openbare behandeling wordt bevorderd.

Immers, de voorbereidingen voor het subsidietijdvak dat begint op 1 juli 1990 zijn reeds in gang gezet en de ondergetekende hecht er aan de bij individuele huursubsidie belanghebbende burgers en instellingen zo spoedig mogelijk zekerheid te verschaffen over de wijzigingen met ingang van het nieuwe tijdvak.

1. Inleiding

Naar aanleiding van de constatering van de ondergetekende in de memorie van antwoord, dat artikel 2, derde lid, onvoldoende wettelijke basis verschaft om voorafgaand aan toewijzing te toetsen of een woning voor de potentiële huurder als passend in de zin van de Wet individuele huursubsidie kan worden aangemerkt, stelden de leden van de fractie van D66 de vraag waarom bij de nu voorliggende wijziging geen bepaling is opgenomen, zodat deze wettelijke basis geboden wordt. Tevens vroegen deze leden welke de bedoelde en onbedoelde effecten van een dergelijke aanpassing zouden zijn.

Wijziging van artikel 2, derde lid is een van de opties om invulling te geven aan de aanbevelingen van de Commissie beheersbaarheid individuele huursubsidie. In aansluiting bij het gestelde in de memorie van toelichting meent de ondergetekende dat bij een vrij ingrijpende wijziging van de regeling op dit punt, de voorgeschreven procedure gevolgd moet worden, met inbegrip van de advisering door de Raad voor de Volkshuisvesting en de Raad van State.

Nu invoering van een passendheidstoets voorafgaand aan woningtoewijzing, door middel van wijziging van artikel 2, derde lid, geen deel uitmaakt van het onderhavige wetsvoorstel lijkt een uitvoerige behandeling van bedoelde en onbedoelde effecten weinig opportuun.

In het algemeen zal met toetsing van de passendheid voorafgaand aan woningtoewijzing beoogd worden dat toekenning van hoge bijdragen individuele huursubsidie strikt beperkt wordt tot die gevallen waarin geen beter passende woonruimte voorhanden is. Overigens verwijst de ondergetekende naar de brief die hij op 23 januari 1990 naar de Kamer heeft gezonden ter uitvoering van de aankondiging in de regeringsverklaring. Daarin wordt meegedeeld, dat over de uitwerking van de aanbevelingen van de Commissie beheersbaarheid individuele huursubsidie binnenkort zal worden besloten.

2. De wijzigingsvoorstellen

2.1 Schrappen van de uitzonderingsbepaling ten behoeve van bijstandsontvangers

De leden van de fractie van de P.v.d.A. toonden zich verbaasd dat eerst na indiening van het wetsvoorstel gebleken was dat circa 60 000 aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau een structureel nadelig effect van verschaffing van de ABW-code zouden ondervinden. Deze leden vroegen zich af of de voorbereiding, dan wel de afstemming met het departement van Sociale Zaken te wensen had overgelaten.

Tijdens de voorbereiding van het wetsvoorstel medio 1987 heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen ambtenaren van beide departementen, waarin ondermeer de afwijking tussen het minimumtabelinkomen van de meerpersoonstabel en het belastbare bijstandsinkomen voor (echt)paren is gesignaleerd. Dat de afwijking een structureel karakter zou hebben is echter niet onderkend.

Aangezien de vaststelling van het minimumtabelinkomen als ijkpunt van doorslaggevend betekenis is voor de opstelling van de subsidieta-bellen, en de berekening grotendeels gebaseerd is op prognoses over de inkomensontwikkeling gedurende twee jaren na het tijdstip waarop de ijkpunten feitelijk worden vastgesteld, zijn stappen ondernomen om de afstemming met het Ministerie van Sociale Zaken te optimaliseren.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. konden instemmen met de ingediende nota van wijziging, maar vroegen de regering of er geen aanleiding was de ABW-code te handhaven, omdat deze leden zich afvroegen of het argument van vereenvoudiging van regelgeving wel opweegt tegen de meerkosten aan IHS-uitgaven. In dat verband vroegen zij tevens of die meerkosten wel geheel ten laste van budget voor individuele huursubsidie moesten worden gebracht, waar, naar zij meenden, voorheen sprake was van uitgaven in het kader van de ABW.

De ondergetekende is van oordeel dat handhaving van de ABW-code om meerdere redenen niet wenselijk is.

In de eerste plaats kent hij aan vereenvoudiging van de regelgeving op dit punt groot gewicht toe. Door verlaging van het zogenaamde schattingspercentage – dit is het percentage dat het inkomen van het jaar waarin het subsidietijdvak begint, moet afwijken van het inkomen over het vorige kalenderjaar om dat eerste inkomen maatgevend te laten zijn voor de subsidietoekenning – van 25% naar 15% is de aanleiding die indertijd bestond voor het maken van een uitzonderingsbepaling voor ontvangers van een bijstandsuitkering grotendeels vervallen.

De afschaffing van de ABW-code leidt daarnaast tot vereenvoudiging van het proces van indiening en behandeling van het aanvraagformulier. Om in aanmerking te komen voor de ABW-code moeten aanvragers in de regel een afzonderlijk bezoek aan de Gemeentelijke Sociale Dienst brengen. De werkzaamheden van die diensten in het kader van de Wet individuele huursubsidie kunnen bij afschaffing van de uitzonderingsbepaling sterk worden beperkt.

De verklaring van de GSD vormde een alternatief voor de inkomens-

controle door het departement. Nu het geautomatiseerde systeem individuele huursubsidie sinds 1989 voorziet in de mogelijkheid van integrale inkomenscontrole is ook de wenselijkheid van inschakeling van de Gemeentelijke Sociale Dienst uit dien hoofde bij het uitvoeringsproces vervallen. Bij afschaffing van de ABW-code wordt derhalve de indieningsprocedure vereenvoudigd zonder dat het controleproces daaronder lijdt.

De categorie aanvragers die zonder wijziging van de grondslag voor het minimumtabelinkomen in de toekomst niet meer de maximale bijdrage zou ontvangen, ontving voorheen die maximale bijdrage op grond van de Wet individuele huursubsidie en niet, zoals de leden van de fractie van de P.v.d.A. vermoedden, op grond van een woonkostentoeslag ingevolge de Algemene Bijstandswet. Er is derhalve geen aanleiding voor exogene compensatie van de voorziene meeruitgaven. Bedoelde meeruitgaven treden op omdat de verhoging van de grens van het minimumtabelinkomen doorwerkt in de rest van de tabel. Zoals ook in de memorie van antwoord is aangegeven zullen ontvangers van huursubsidie met een inkomen tussen minimum en modaal een bijdragestijging van enige gulden per maand ondervinden, terwijl bij inkomens op of bovenmodaal de bijdrage daalt met een vergelijkbaar bedrag.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wilden voorts weten welk bedrag gemoeid is met de aanvullende woonkostentoeslag voor de circa 9 000 aanvragers die ten gevolge van het schrappen van de ABW-code niet meer direct recht hebben op een maximale huursubsidie, maar eerst met ingang van het volgende subsidietijdvak. Ook vroegen zij of de ABW-gerechtigden en de gemeenten voldoende op de hoogte zijn van het fenomeen woonkostentoeslag.

De gemeenten zijn bekend met de mogelijkheid van woonkostentoeslagen en passen deze op ruime schaal toe. Bovendien is juist in dit soort situaties woonkostentoeslag de geëigende overbrugging naar een toe te kennen of bij te stellen huursubsidiebijdrage. Ook in landelijk verspreide folders over de ABW die bij de gemeenten liggen wordt aandacht geschonken aan de woonkostentoeslag, zodat de voorlichting voldoende kan worden geacht.

Met de woonkostentoeslagen ten behoeve van de bijstandsgerechtigden die een terugval van inkomen van minder dan 15% ondervinden ten opzichte van het aan het subsidietijdvak voorafgaande kalenderjaar, is in totaal een bedrag gemoeid van circa f 3 miljoen.

2.2 *Maximering servicekostenpost*

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen enige toelichting op de nihilpercentages in tabel 2 uit de memorie van antwoord betreffende de mate waarin servicekosten deel uitmaken van de subsidiabele huur.

Naar aanleiding daarvan merkt de ondergetekende op dat het huurprijnsbegrip in de Wet individuele huursubsidie naast de kale huurprijs enige met name genoemde servicekostenposten omvat. Indien er sprake is van feitelijk verschuldigde kosten dan is in die gevallen subsidiëring mogelijk. Dikwijls zijn huurders geen servicekosten voor een of meer van de genoemde posten verschuldigd. De desbetreffende rubriek op het aanvraagformulier wordt dan oningevuld gelaten. Zo vult bijvoorbeeld slechts 17% van de aanvragers bij de post «kosten van de diensten van een huismeester» een bedrag in. Van de overige 83% van de aanvragers kan niet gezegd worden dat de «huismeester» niet gesubsidieerd wordt, hoewel daartoe wel het recht bestaat. Indien geen kosten verschuldigd zijn, is er evenmin recht op vergoeding.

De leden van de fractie van D66 pleitten ervoor om de maximering van de subsidiëring van de collectieve energiekosten niet op f 25,- maar op f 30,- per maand te stellen. Zij betoogden dat een stijging van de

energiekosten te verwachten valt, dat de wenselijkheid van verlichting van collectieve ruimten in het kader van de sociale veiligheid wellicht zal toenemen en dat de budgettaire consequenties van vaststelling op f 30,- gering zijn.

Bij dit pleidooi wenst de ondergetekende de volgende kanttekening te plaatsen.

Het motief om de bedoelde servicekostenpost te binden aan een maximum van f 25,- per maand is om te voorkomen dat afwijkend hoge bedragen nog voor subsidiëring in aanmerking blijven komen. Nu 98% van ontvangers van individuele huursubsidie geen collectieve energiekosten opvoert, of voor een bedrag kleiner dan f 25,- per maand, kunnen bedragen boven f 25,- als uitschieters worden aangemerkt. Weliswaar zijn in absolute zin de kosten gepaard aan een maximum van f 30,- per maand gering maar in relatieve zin betreffen zij de helft van de voorziene besparingen op grond van de introductie van een maximum van f 25,- voor deze servicekostenpost.

Vooralsnog wordt bovendien door de ondergetekende niet verwacht dat bij stijging van de energieprijzen of een groeiende behoefte aan verlichting van collectieve ruimte een veel groter aandeel van de aanvragers dan de 2% waarvan nu sprake is volgens het maximum van f 25,- per maand gesubsidieerd zal moeten worden. Hij wenst daarom vast te houden aan het bedrag van f 25,- als maximum voor de post energiekosten van de gemeenschappelijke installaties en de kosten van verlichting van collectieve ruimten.

2.3 *Incassobeleid*

De leden van de fractie van de P.v.d.A. gaven aan enige moeite te hebben met het feit dat wel huursubsidie wordt teruggevorderd, maar de huurder niet de mogelijkheid heeft om met terugwerkende kracht huurverlaging aan te vragen.

De leden van de fractie van D66 stelden een vraag over de gevolgen van terugvordering van reeds betaalde huursubsidie indien onderzoek van de huurcommissie ertoe leidt dat een lagere dan de oorspronkelijk opgegeven huurprijs in aanmerking wordt genomen. Zij verzochten de ondergetekende zodanige maatregelen te nemen dat voorkomen kan worden dat huurders in financiële problemen komen doordat het terug krijgen van de teveel betaalde huur een lange tijd in beslag neemt, terwijl de huursubsidie direct wordt teruggevorderd.

Naar het oordeel van de ondergetekende veronderstellen de leden van de fractie van D66 ten onrechte dat huurders met terugwerkende kracht huurverlaging kunnen afdwingen, indien op grond van onderzoek van de huurcommissie voor de toekenning van individuele huursubsidie een lagere dan de opgegeven huurprijs in aanmerking wordt genomen. Tenzij sprake is van een termijn korter dan drie maanden na het ingaan van de huurovereenkomst, kan van huurverlaging, door tussenkomst van de huurcommissie, eerst sprake zijn vanaf een maand na het door de huurder gedane voorstel tot huurverlaging. Een zodanige aanpassing van regelgeving dat het aanvragen van huurverlaging met terugwerkende kracht ook binnen al langer lopende overeenkomsten mogelijk wordt, ligt niet in de rede. Immers gedurende de eerste drie maanden na het ingaan van de huurovereenkomst kan een huurder aan de huurcommissie verzoeken een uitspraak te doen over de redelijkheid van de huurprijs. Het is het belang van de huurder om de hoogte van de huurprijs te bewaken, ongeacht of deze een bijdrage individuele huursubsidie ontvangt.

Wanneer de mogelijkheid zou worden geschapen om bij de huurcommissie huurverlaging aan te vragen met terugwerkende kracht, op het

moment waarop de voor de huursubsidie in aanmerking te nemen huur lager wordt vastgesteld, dan zou daarmee de prikkel voor de huurder om een redelijke huur te bedingen zwakker worden.

Met betrekking tot de feitelijke invordering van teveel uitgekeerde huursubsidie merkt de ondergetekende op dat rekening wordt gehouden met de persoonlijke financiële positie van de individuele debiteur, met name door indien dat nodig is gespreide terugbetaling mogelijk te maken.

Opgemerkt zij nog dat de redactie van het ten behoeve van het incasso-beleid voorgestelde 23a van de wet in verband met de invoering van de Invorderingswet 1990 (Kamerstukken II 1988/89, 20 588) bij nota van wijziging is aangepast.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma